

майбутньому. У зв'язку з цим необхідно моделювання стратегічного завдання сучасної освітньої політики.

Всі наявні моделі вищої освіти за кордоном як показник використовують оцінку моніторингу та рейтингу вишу як відповідність світовим стандартам системи. Виділяють такі найбільш вдалі моделі системи вищої освіти, із впорядкованими найбільш ціннісними тенденціями і ідеями: модель університету світового рівня; модель престижного університету; модель традиційного навчання; модель дворівневої або трирівневої системи навчання; новою моделлю виступає модель мережевої взаємодії; віртуальна модель університету; модель університету науково-підприємницького типу; модель електронного навчання і дистанційних освітніх технологій.

Безумовно, українські виші не можуть «похвалитися» тривалою історією розвитку, як університети Франції, Англії або Італії. З урахуванням досягнень XX і XXI ст. традицій та історії стає недостатньо, в модель вишу повинні включатися проривні, економічно маловитратні компоненти.

Серед головних універсальних рекомендацій для моделювання системи вищої освіти на найближче майбутнє можна виділити такі:

- модель повинна бути заснована на ідеях інноваційного розвитку економіки, створення ефективної національної інноваційної системи;
- в моделі повинні бути наявні «наскрізні коридори» від науково-дослідних розробок до впровадження їх на практику;
- в моделі першочергово повинні відображатися взаємозв'язки партнерства науки і промисловості, держави і приватного сектора.

Отже, необхідно систематично відслідковувати досягнення науки, техніки, економіки та випереджати запити суспільства, щоб визначити стратегічні напрямки власних досліджень і новацій, що здатні принести найбільший соціально-економічний ефект.

Таким чином, на основі вікових традицій, історії, культури престижних зарубіжних і вітчизняних університетів, враховуючи недоліки і переваги кожної моделі, проектуючи сучасні інноваційні та наукомісткі технології в освітню модель вишу, можливо сконструювати новітню модель системи вищої освіти з урахуванням сучасного і майбутнього.

Н. В. Гриценко

ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

З розвитком мультимедіа, телекомунікацій, комп'ютерних програм та інтегрованих навчальних середовищ, призначених для відпрацювання навичок, оцінювання результатів навчання, моделювання, самонавчання, можна відзначити утворення специфічної підсистеми у системі сучасних

засобів навчання. Ця підсистема містить засоби, які так чи інакше ґрунтуються на використанні комп'ютера.

Інформаційно-комунікаційні технології забезпечують новий рівень спілкування і взаємодії між учасниками навчально-виховного процесу.

Сьогодні навчальні заклади України дедалі активніше користуються засобами інформаційно-комунікаційних технологій, що дає можливість учасникам освітнього процесу використовувати нові, не доступні на попередньому етапі розвитку технічні засоби навчання, форми подання навчального матеріалу, нові засоби діяльності суб'єктів навчання, що призводить до створення комп'ютерно орієнтованого навчального середовища.

Основою для сучасних засобів навчання є нові програмні педагогічні засоби навчального призначення, що спонукає вчителів до ретельнішого аналізу та прискіпливішого ставлення до вибору програмного забезпечення для використання його в подальшому на уроках фізики, математики та інших дисциплін. Йдеться про формування та розвиток комп'ютерно орієнтованого навчального середовища (КОНС). КОНС дозволяє реалізувати систему «учень – навчальне середовище – технології». Вимоги до структури, складників і наповнення такого середовища інші, аніж у системі «учитель – навчальне середовище – учень»: вони повинні бути доступними учням і відповідати рівню їх знань і мислення; бути відтвореними й відповідно представляти всі системні зв'язки й відносини; містити максимально можливу кількість засобів самоактивізації.

Слід зазначити, що в основу використання засобів сучасних ІКТ в навчальному процесі повинні бути покладені загальновизнані дидактичні принципи навчання. Серед них варто назвати такі: принцип науковості (визначає не тільки способи та критерії добору змісту навчального матеріалу, але й способи його подання відповідно до сучасного рівня наукових знань); принцип наочності (за умов використання педагогічних програмних засобів типу діяльнісних середовищ учні не тільки споглядають явища, моделі явищ, які є об'єктами вивчення, а й здійснюють перетворюючу діяльність з цими об'єктами, вони не є пасивними спостерігачами досліджуваних процесів і явищ, оскільки активно впливають на їх перебіг, при цьому навчально-пізнавальна діяльність набуває дослідницького, творчого характеру); систематичності і послідовності (зміст навчального предмета і використання комп'ютерно-орієнтованих систем навчання повинні відображати логіку науки адекватно до її сучасного стану, відображати логіку системного розкриття сутності об'єктів і явищ дійсності, які вивчаються); індивідуалізації (використовуючи комп'ютерно-орієнтовану систему навчання, слід враховувати індивідуальні особливості студента, істотні для досягнення навчальної мети); доступності (принцип доступності пов'язаний з принципами систематичності і послідовності, оскільки тільки ті знання, які

подаються у строгій послідовності, з дотриманням вимог систематичності, стають доступними для сприйняття і засвоєння). За умови дотримання вищенаведених принципів комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище сприятиме формуванню особистого простору суб'єкта навчання, в якому буде зосереджена його основна навчальна діяльність.

О. В. Громова

СТВОРЕННЯ УМОВ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

В умовах швидкої трансформації економіки Україна має потребу в висококваліфікованих професіоналах, здатних адаптуватися до мінливого бізнес – середовища. У зв'язку з цим особливої уваги заслуговують питання ефективного розвитку особистості майбутнього фахівця.

Становлення особистості професіонала визначається формуванням складних психічних систем регуляції діяльності та формуванням особливостей поведінки. Кожна професія впливає на розвиток схожих рис особистості, її установок, мотиваційної сфери та відповідної системи цінностей. У своєму розвитку особистість засвоює основні особливості професії, і ці характеристики починають проявлятися в інших сферах життєдіяльності. Це притаманно тим особам, що зацікавлені професійною діяльністю, відчують задоволення від її освоєння та практичної роботи. Іншими словами, такі фахівці характеризуються високим рівнем ідентифікації зі своєю професією.

Важливою складовою підготовки у вищій школі є формування професійної свідомості. Багато дослідників відзначають, що професію не слід плутати із спеціальністю, що закріплюється в кваліфікаційних документах і визначається через предмет діяльності. Професія – поняття значно ширше. Професія є діяльність, яка має власну мету, власний продукт, свої норми та засоби, що у своєму результаті детерміновані соціальною функцією і технологією тієї сфери громадського життя, яку дана діяльність обслуговує. Тому формування професійної свідомості протягом навчання має спиратися на розуміння професії у широкому значенні.

Наявність знань сама по собі не визначає успішності професійної діяльності. Набагато важливіше, щоб суб'єкт діяльності вмів самостійно добувати їх і застосовувати на практиці. Знання, уміння і навички розглядаються тільки як найважливіший засіб розвитку особистості фахівця, а не як мета навчального процесу.

На етапі навчання, професійної адаптації формується також індивідуальний стиль діяльності майбутнього фахівця, що базується на його індивідуально-психологічних характеристиках.